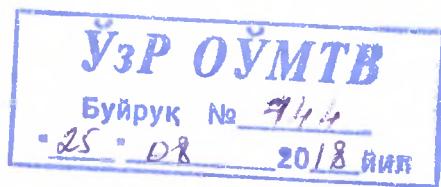

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги

5A120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти магистратура
мутахассислигининг малака талаблари

Тошкент

СЎЗ БОШИ

1. ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН ВА КИРИТИЛГАН:

- Тошкент давлат шарқшунослик институти
- Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси Абу Райхон Беруний номидаги Шарқшунослик институти.

2. ТАСДИҚЛАНГАН ВА АМАЛГА КИРИТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлиги ҳузуридаги Олий ва ўрта маҳсус, касб-хунар таълими йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашнинг 2018 йил «18» август даги 4 - сонли йиғилишида маъқулланган.

3. ЖОРӢЙ ЭТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлиги.

Мазкур малака талабини Ўзбекистон Республикаси ҳудудида расмий чоп этиш ҳуқуқи Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлигига тегишлидир.

МУНДАРИЖА

Т/р		бет
1.	<i>5A120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти магистратура мутахассислигининг умумий таснифи .....</i>	4
1.1	Кўлланиш соҳаси	4
1.2	<i>5A120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг таснифи .....</i>	4
2.	<i>5A120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти мутахассислиги бўйича магистрларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар .....</i>	6
2.1	Магистрларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар	6
2.2.	<i>5A120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти мутахассислиги бўйича магистрларнинг касбий фаолиятларига қўйиладиган малака талаблари .....</i>	7
3.	<i>5A120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти магистратура мутахассислиги ўкув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар .....</i>	8
3.1.	Ўкув режа фанлари блоклари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар	9
3.2.	Илмий фаолиятга қўйиладиган талаблар.....	10
3.3.	<i>5A120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти магистратура мутахассислиги ўкув режасидаги юклама ҳажми .....</i>	12

1. 5A120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти магистратура мутахассислигининг умумий таснифи

5A120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти магистратура мутахассислиги бўйича магистрлар тайёрловчи олий таълимнинг дастури амалга оширилади, унинг назарий ва амалий машгулотларини тўлик ўзлаштирган, якуний давлат аттестациясидан муваффакиятли ўтган шахсга «магистр» малакаси (даражаси) ҳамда олий маълумот тўғрисидаги давлат намунасидаги расмий хужжат(лар) берилади.

Ўқув режа ва фан дастурининг муддати, ўқиш шакли ва мос малака (даражаси) 1-жадвалда келтирилган.

1-жадвал

Ўқув режа ва фан дастурининг муддати, ўқиш шакли ва битирувчиларнинг малака(даражаси)

Ўқув режа ва фан дастурининг номи	Малака (даражаси)	Ўқув режа ва фан дастурини ўзлаштиришнинг меъёрий муддати
Мутахассисликнинг ўқув режа ва фан дастурлари	Магистр	2 йил

1.1. Қўлланиш соҳаси

1.1.1. Олий таълимнинг ушбу малака талаби *5A120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти* магистратура мутахассислиги бўйича магистрлар тайёрлаш ўқув режа ва фан дастурларининг ўзлаштирилишини амалга оширишда Ўзбекистон Республикаси худудидаги олий таълим муассасалари учун мажбурий талаблар мажмуасини ифодалайди.

1.1.2. Олий таълим муассасаси мазкур магистратура мутахассислиги бўйича кадрлар тайёрлаш ваколатига эга бўлганда асосий ўқув режа ва фан дастурларини амалга ошириш хукуқига эга деб ҳисобланади.

1.1.3. Малака талабнинг асосий фойдаланувчилари:

– мазкур магистратура мутахассислиги бўйича фан, техника ва ижтимоий соҳа ютукларини ҳисобга олган ҳолда ўқув режа ва фан дастурларини сифатли ишлаб чиқиш, самарали амалга ошириш ва янгилаш учун масъул – олий таълим муассасаларининг профессор-ўқитувчилари;

– магистратура мутахассислигининг ўқув режа ва фан дастурларини ўзлаштириш бўйича ўқув-тарбия фаолиятини самарали амалга оширувчи барча ходимлари ва талabalari;

– ўз ваколат доирасида битирувчиларнинг тайёргарлик даражасига жавоб берадиган олий таълим муассасаларининг бошқарув ходимлари (ректор, проректорлар, ўқув бўлими бошлиғи, деканлар ва кафедра мудирлари);

– битирувчиларнинг тайёргарлик даражасини баҳолашни амалга оширувчи Давлат аттестация комиссиялари;

– олий таълим муассасасини молиялаштиришни таъминловчи органлар;

– олий таълим тизимини аккредитация ва сифатини назорат қилувчи ваколатли Давлат органлари;

– магистратура мутахассисликларидан бирини ихтиёрий танлаш хукуқига эга бўлган бакалаврлар ва бошқа манфаатдорлар.

1.2. 5A120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг таснифи

1.2.1. 5A120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг соҳалари:

5A120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти магистратура мутахассислиги — Олий, малака ошириш ва қайта тайёрлаш, умумий ўрта, ўрта маҳсус, касб-хунар таълими муассасаларида мутахассисликка оид фанларни ўқитиш; Ўзбекистон Республикаси

Фанлар академияси ва тармок илмий тадқиқот институтлари, қўлёзмалар фонди, архив ва музейларда маънавий меросни ўрганиш, манбаларни таржима, таҳлил қилиш ва илмий мулоқотга киритиш; миллий маданий марказлари, давлат ва маҳаллий бошқарув органлари; маданият, маънавият ва маърифат, миллий гояни тарғиб этиш марказлари ва бўлимлари, шунингдек, хар хил шаклдаги мулк ва бизнес ташкилотларида мутахассисликка оид комплекс масалалар мажмуасини қамраб олади.

Мутахассислик бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда магистрларнинг касбий фаолият соҳаларида қўшимча ва ўзгаришлар бўлиши мумкин.

1.2.2. 5A120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти мутахассислиги бўйича магистрлар билим доираси ва касбий фаолиятларининг обьектлари:

– Фанлар академияси ва тармок илмий-текшириш институтлари ҳамда олий ўқув юртларининг илмий-тадқиқот бўлимлари;

– умумий ўрта, ўрта маҳсус, касб-хунар коллежлари ва олий таълим муассасаларида педагогик фаолият;

– илмий, техникавий ва технологик масалалар билан боғлиқ академик, илмий тадқиқот ва муассаса ташкилотлари;

– қайта тайёрлаш ва малака ошириш таълим тизими муассасалари;

– давлат бошқаруви ва унинг турли ҳудудий бўлинмалари;

– давлат статистика қўмитаси бўлимлари;

– фуқаролик ҳолати далолатномаларини ёзиш бўлимлари;

– ташкилий-бошқарув обьектлари;

– меъёрий-хукукий хужжатлар.

Мутахассислик бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда магистрларнинг касбий фаолият обьектларида қўшимча ва ўзгаришлар бўлиши мумкин.

1.2.3. Мутахассислик бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг турлари

• Илмий-тадқиқот фаолияти;

• Маънавий-маърифий фаолияти;

• Таъкилий-бошқарув фаолияти;

• Олий, малака ошириши ва қайта тайёрлаши таълим муассасаларида илмий-педагогик ҳамда ўрта маҳсус, касб-хунар таълим муассасаларида педагогик фаолият (ўрнатилган тартибда);

• Таржимонлик фаолияти;

• Турли хизматлар кўрсатиши кабиларни ўз ичига олади.

Мутахассислик бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда магистрларнинг касбий фаолият турларида қўшимча ва ўзгаришлар бўлиши мумкин.

Мутахассислик бўйича тайёрланган магистрлар касбий фаолиятларининг муайян турлари таълим жсараёнининг манфаатдор иштирокчилари билан ҳамкорликда олий таълим муассасаси томонидан аниқланади.

1.2.4. 5A120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти мутахассислиги бўйича магистрларнинг касбий мослашув имкониятлари:

5A120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти мутахассислиги битирувчилари кадрларни қайта тайёрлаш ва улар малакасини ошириш тизимида қўшимча касб таълимини олиши мумкин.

Шунингдек, магистрлар касбий мослашув имкониятларидан келиб чиққан ҳолда кичик бизнес ва тадбиркорлик фаолиятларини ташкил этиши мумкин.

1.2.5. Таълимни давом эттириш имкониятлари

Магистратура битирувчилари магистр академик даражасини олгандан сўнг олий таълим муассасалари ҳамда Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси ва тармок

ИТИларда катта илмий ходим-изланувчи ва мустақил тадқиқотчи сифатида илмий-тадқиқот ишларини давом эттириши мумкин.

2. 5A120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти магистратура мутахассислиги бўйича магистрларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар

2.1. Магистрларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар

- илмий дунёкарашга доир билимлар тизимини эгаллаган бўлиши, умумметодологик фанлар асосини, давлат сиёсатининг долзарб масалаларини билиши; ижтимоий муаммолар ва жараёнларни мустақил таҳлил қилиш қобилиятига эга бўлиши;
- ижтимоий муаммолар ва жараёнларни мустақил таҳлил қилиш қобилиятига эга бўлиши;
- миллий маънавий ва умуминсоний кадриятлар бўйича ўз нуктаи назарини оғзаки ва ёзма баён этиши, миллий гоянинг назарий асосларни англаган ҳолда “Озод ва обод ватан, эркин ва фаровон ҳаёт қуриш” бош гоясининг моҳиятини ҳамда унинг асосий гоялар билан мутаносиблиги ва фарқини билиши;
- табиат ва жамиятда юз берәётган жараён ва ҳодисалар ҳақида яхлит тасаввурга эга бўлиши, инсоннинг маънавий қиёфаси ҳақида билимларга эга бўлиши, улардан ҳаётда ва қасбий фаолиятида ҳамда замонавий илмий тадқиқотларда фойдалана олиши;
- шахснинг инсон, жамият, атроф мухитга бўлган муносабатини тартибга соловчи хукукий ва ахлоқий меъёрларни қасбий фаолиятида қўллай олиши;
- янги билимларни мустақил ўзлаштира олиши, такомиллаштириши ва ўз меҳнатини илмий асосда ташкил қила билиши;
- ўзининг индивидуал билимларига таянгани ҳолда ижтимоий ва шахсий аҳамиятга эга бўлган муаммоларни тушуниши ва уларни таҳлил қилиши;
- ўз фаолиятида меъёрий хукукий хужжатлардан фойдалана билиши;
- фикрлаш маданияти, муайян тафаккур услубига, оғзаки ва ёзма нутқини аниқ баён қилиш қобилиятига эга бўлиши;
- ўзлаштирилган билимларни ижодий танқидий кўриб чиқиш ва таҳлил қилиши, улардан илмий фаолиятида фойдалана олиши;
- илмий фаолияти натижаларини ҳис қилишга йўналтирилган ижтимоий масъулият шаклланган бўлиши;
- қасбий фаолиятда ўзлаштирган фанларнинг асосий қонунларидан фойдаланиши, методларни таснифлаши, методологик тамойиллардан илмий фаолиятида фойдалана олиши;
- хорижий тиллардан бирини илмий мулокот ва қасбий малака алмасиши воситаси сифатида эгаллаган бўлиши;
- ахборотни тўплаш, сақлаш, уларга ишлов бериш ва улардан фойдаланиш усусларини эгаллаши;
- ўзининг қасбий фаолиятида асосли мустақил қарорлар қабул қила билиши;
- ахборот, билим, маълумотни бир-биридан фарқлаш малакасига эга бўлиши, ахборот технологияларидан фойдалана олиши;
- бугунги ахборотлашган жамият шароитида ахборот технологияларининг моҳияти ва аҳамиятини тушуниш, ахборот хуружи хавфи ва таҳдидларни англаш, ахборот хавфсизлигининг асосий талабларига риоя қилиш қобилиятига эга бўлиши;
- интернет тармоғидан ахборотларни олиш, сақлаш, қайта ишлашнинг асосий усуслари ва воситаларига эга бўлиши, ахборотни бошқариш воситаси сифатида компьютер билан ишлаш кўникмаларига эга бўлиши;
- педагогик фаолиятида ахборот ва педагогик технологиялардан фойдаланиши;
- таълим сифати ва самарадорлигини оширишга инновацион ёндашиши;
- илмий фаолияти натижалари бўйича давлат ва хорижда эълон килинган лойиҳаларда иштирок этиш учун лойиҳа тайёрлаши;

- патент олиш учун иш меъёрий ҳужжатлар тайёрлай олиши;
- давлат, нодавлат ва нотижорат ташкилотлари томонидан эълон қилинган лойиҳаларда иштирок этиш учун лойиҳа тайёрлаш малакаларига эга бўлиши лозим.

Магистр:

- мутахассисликлари бўйича олий маълумотли шахслар эгаллаши лозим бўлган лавозимларда мустақил ишлашга;
- мутахассисликлари доирасида танланган мутахассислик бўйича олий таълим муассасаларида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси ва тармок ИТИларда докторант ва мустақил изланувчи сифатида илмий-тадқиқот ишларини давом эттиришга;
- кадрларни қайта тайёрлаш ва малака ошириш тизимида қўшимча касб таълими олиш учун тайёрланадилар.

2.2. 5A120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти мутахассислиги бўйича магистрларнинг касбий фаолиятларига қўйиладиган малака талаблари

Илмий-тадқиқот фаолиятида:

- мутахассисликка мос янги илмий натижалар, илмий адабиётлар ёки илмий-тадқиқот лойиҳаларини таҳлил қилиши;
- Шарқ фалсафаси ва маданиятига оид бирламчи манбаларга суюнган ҳолда, инновацион ва фундаментал тадқиқотлар олиб бориш, соҳанинг назарий ва амалий муаммоларини билиши, давр учун долзарб, ҳали ишланмаган муаммоларни аниқлай олиши;
- Шарқ фалсафаси ва маданиятининг амалий ҳамда назарий масалаларини ечиш учун илмий хулосалар ва тавсиялар бериши;
- илмий-тадқиқотларни ўтказиш ва янги илмий ҳамда амалий натижаларни олиш қобилиятига эга бўлиши;
- ечилаётган илмий муаммолар ва топширикларнинг концептуал ва назарий моделларини ишлаб чиқиш қобилиятларига эга бўлиши лозим.

Маънавий-маърифий фаолиятида:

- маънавий-маърифий ишларни режалаштира олиш, уни ташкиллаштириш методикасини эгаллаш, ўқувчилар онгига миллий истиқлол ғоясини сингдириш жараёнида Шарқ фалсафаси тарихидаги илғор ғояларнинг таҳлили натижаларини қўллаш;
- бугунги таҳликали дунёда маънавий-мафкуравий таҳдидлар моҳиятини англаш, уларга қарши курашиш усул ва воситаларини билиш;
- талабаларда мафкуравий ва ахборот хуружларига қарши иммунитетни юзага келтириш метод ва технологияларидан фойдаланиш;
- глобаллашув шароитида юзага келган маънавий таҳдидлар ҳамда уларга қарши курашда Марказий Осиёлик мутафаккирларнинг маънавий меросида ўз аксини топган ахлоқий кадриятларга мурожаат этилишининг аҳамияти ҳақида тушунтириш ишларини олиб бориш;
- маҳаллаларда маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича индивидуал сұхбат ўтказиш;
- миллий урф-одат ва маросимларни ўтказишида умуминсоний қадриятлар, меҳрмуurvват, бағрикенглик, ватанпарварлик, садоқат каби юксак инсоний фазилатларни очиб бериш қобилиятларига эга бўлиши керак.

Ташкилий-бошқарув фаолиятида:

- замонавий ахборот технологиялар тизимидан фойдаланиб ишлаб чиқариш жараёнлари мониторинги ва сифатини баҳолаш методлари ҳамда механизмларини ишлаб чиқиш;
- ижрочилар жамоаси ишини ташкил қилиш;
- бажарилаётган иш режасини тузиш ва бу ишни назорат қилиш, ишни бажариш учун зарур бўлган ресурсларни режалаштириш, ўз ишининг натижаларини баҳолаш;
- ишлаб чиқариш жараёнларининг атроф-муҳит муҳофазаси, ёнғин, техника ва меҳнат хавфсизлигини талабларига мослигини мониторинг қилиш;
- касбий этика кодексига риоя қилиш қобилиятига эга бўлиши лозим.

Олий, малака ошириш ва қайта тайёрлаш таълим муассасаларида илмий-педагогик ҳамда ўрта маҳсус, касб-хунар таълим муассасаларида педагогик фаолиятида (ўрнатилган тартибда):

- олий ва ўрта маҳсус, касб-хунар таълими тизими ҳамда олий таълим муассасаларида мутахассисликка оид тайёргарлик йўналишида назарда тутилган ўкув фанлари бўйича назарий, амалий машғулотларини ўтказиш қобилиятига эга бўлиши;
- ўкув фанларини ўқитиш методикасини эгаллаши;
- замонавий ахборот ва педагогик технологиялардан фойдаланиб ноанъанавий ўкув машғулотларини ўтказиш қобилиятига эга бўлиши;
- ўқитилаётган фанлар бўйича дарсларни ўтказиш учун зарур бўлган ўкув-методик хужжатларни тузиш, тайёрлаш ва расмийлаштириш қобилиятига эга бўлиши;
- ўқитилаётган фан бўйича машғулотларни ўтказиш учун ўқитишнинг техник воситаларидан фойдаланиш қобилиятига эга бўлиши;
- мустақил таълим ва ижодий қидирув натижасида ўқитилаётган фан ҳамда педагогик фаолият соҳасидаги методлар, воситалар ва бошқа соҳаларида ўз-ўзини мунтазам такомиллаштириб бориш қобилиятига эга бўлиши;
- электрон (e-learning) ва мобил (m-learning) ўқитиш учун ўкув-методик мажмуаларни ишлаб чиқиши қобилиятига эга бўлиши;
- узлуксиз таълим тизимининг Давлат таълим стандартлари, Давлат талаблари ва бошқа ўкув-меъёрий хужжатларни ишлаб чиқиш қобилиятига эга бўлиши лозим.

Таржимонлик фаолиятида:

- давлат ва нодавлат ташкилотларида, хусусий корхона ва фирмаларда чет тиллардан таржимонлик килиш;
- ноширлик муассасаларида таржимон бўлиб ишлаш, соҳага оид рисола ва монографиялар, шунингдек бадиий ва илмий асарлар бўйича мусахҳих ва муҳаррирлик фаолиятини амалга ошириш қобилиятига эга бўлиши керак.

Турли хизматлар қўрсатиши:

- мутахассислик бўйича иктисодий-ижтимоий жараёнларга баҳо бериш ҳамда жараёнлар прогнозини ишлаб чиқиши;
- магистр ихтинослигига мос мавзуулардаги лойиҳаларни экспертиза қилиш бўйича эксперт гурухларида иштирокчи сифатида қатнашиш;
- пуллик таълим хизматларини ташкил этиш ва амалга ошириш;
- ихтинослигига мос мавзу бўйича турли хизматларни қўрсатиш қобилиятига эга бўлиши лозим.

3. 5A120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти магистратура мутахассислиги ўкув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар

Магистратура мутахассислиги ўкув режаси ва фанлар дастурлари бакалавриат таълим йўналишининг ўкув режаси ва фанлар дастурлари билан узлуксизлик ва узвийлик таъминланишини инобатга олган холда ишлаб чиқилиши ва талabalар томонидан қуидаги мажбурий блоклар ўзлаштирилишини назарда тутиши зарур:

- умумметодологик фанлар;
- мутахассислик фанлари;
- илмий фаолият.

Ўкув режа ва фанлар дастурлари мажбурий ўкув фанлари билан бир қаторда талabalар танлаган фанларни ҳам ўз ичига олиши лозим.

Талabalарнинг ўкув режа ва фанлар дастурларини ўзлаштиришида ўкув фанларининг бир қанча масалалари ва муаммолари бўйича мустақил билим олиши назарда тутилиши зарур.

Ўкув режа ва фан дастурини ишлаб чиқишида ОТМ Республика иқтисодиёти ва

ижтимоий тармоқлари, бошқарув ва хўжалик юритиш субъектлари учун фундаментал, айникса, юкори ва инновацион технологиялар бўйича чукур билим ҳамда амалий кўникумаларга эга бўлган кадрлар эҳтиёжини ҳамда узвийлик ва узлуксизлик тамойилларини ҳисобга олиши керак.

ОТМлар ўқув режа ва фан дастурини фан, таълим, техника, маданият, санъат, иқтисодиёт, технология ва ижтимоий соҳа ривожланишини ҳисобга олган ҳолда мунтазам равиша янгилаб туриши лозим.

Ўқув режа ва фан дастурини ишлаб чиқишида ОТМ томонидан битирувчиларнинг умуммаданий компетенцияларини (ижтимоий ўзаро таъсир, ўз-ўзини ташкил қилиш ва бошқариш, тизимиш-фаолият тавсифидаги компетенцияларни) шакллантиришдаги имкониятлари аниқланган бўлиши керак. ОТМ ўзининг ижтимоий-маданий муҳитини шакллантиришга, шахснинг ҳар томонлама ривожланиши учун зарур бўлган шароитларни яратишга масъул.

ОТМ ўқув жараёнини ижтимоий-тарбиявий ривожлантиришга, талабаларнинг ижтимоий ташкилотлар ишида, спорт ва ижодий тўғаракларда, магистрларнинг илмий жамиятларида иштирокига қўмаклашиши лозим.

Компетентли ёндашувни амалга ошириш, ўқув жараённи машғулотларини ташкил этишда фаол ва интерфаол (компьютер стимуляторлари, ишбилармонлар ўйини, муайян вазиятларни кўриб чиқиш ва х.к.) шаклларни ўтказиши, талабаларнинг касбий кўникумаларини шакллантириш ва ривожлантириш мақсадида аудиториядан ташқари иш билан биргалиқда жаҳон педагогик амалиётида қўлланиладиган замонавий педагогик технологиялар, ўқитишининг самарали стратегиялари, методлари ва услубларини кенг қўллашни назарда тутиши керак.

Фанларнинг ўқув дастурини шакллантиришда ОТМ талабаларининг хукуклари ва мажбуриятлари билан таништиришга, талабалар учун танлов фан (модул, курс) лари мажбурий эканлигини тушунтириши керак.

Талабаларда билим, амалий малака ва кўникумаларни тўлиқ шакллантириш учун ОТМ ўқув режа ва фан дастури ўқув фанлари (модуллари) бўйича лаборатория ишлари ва амалий машғулотларни қамраб олиши керак.

Магистратура мутахассислиги ўқув режасига мувофиқ равиша магистрлик диссертациясининг ҳимояси билан тугалланиши шарт.

3.1. Ўқув режа фанлари блоклари мазмунинг қўйиладиган умумий талаблар

Умумметодологик фанлар блоки:

илмий–тадқиқот методологияси, илмий тадқиқотлар асослари, тадқиқот жараёнини тавсифлаш, хуросаларни таърифлаш ва олинган натижаларни баҳолаш, эмпирик ва назарий тадқиқот усусларини фарқлаш, кенгайтирилган тадқиқот режасини ишлаб чиқиш, фундаментал, амалий, инновацион лойиҳаларнинг бир-биридан фарқини билиши;

таълимга технологик ёндашув, ўқув мақсадларини аниқлаштириши, педагогик фаолиятни оқилона режалаштириши ва ташкил этиши;

амалий хорижий тилни ўзлаштириши лозим.

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлиги томонидан тасдиқланадиган олий таълимнинг магистратура мутахассислари ўқув режаларидағи умумметодологик фанлар блокига қўйиладиган умумий талаблар асосида белгиланади.

Мутахассислик фанлари блоки:

Марказий Осиё халқларининг табиий-илмий, ижтимоий-фалсафий мероси ҳақида аниқ ва яхлит тасаввурга эга бўлиши, маънавий меросимизнинг замонавий цивилизация ривожида тутган ўрнини илмий асослаб бериши;

Замонавий Шарқ ва замонавий Farb фалсафасининг асосий йўналишлари, парадигмалари ва муаммоларини, уларнинг ўзига хослиги ҳамда умумий жиҳатларини билиши;

Шарқ ва Farb фалсафаси тарихига оид илгор ғояларнинг моҳиятини англаши, таҳлил қилиши, қиёслаши, ҳозирги кундаги долзарб муаммоларинг ечимини топишда улардан фойдалана олиши;

Ўрганаётган шарқ тилида Шарқ фалсафаси ва маданиятига оид манбаларни таржима ва таҳлил этиши;

Шарқ ва Ғарб маданияти ва цивилизациясининг ўзига хос хусусиятларини фарклай олиши, қиёсий таҳлилиини амалга ошириши;

глобаллашув шароитида миллий маданиятлар трансформациясига оид асосий парадигма, назария ва гипотезаларни билиши;

Шарқ ва Ғарб фалсафаси ва маданиятининг ўзаро таъсири тарихи, замонавий ҳолати ва истиқболларини таҳлил қилиши;

Шарқ фалсафаси ва маданияти бўйича назарий ва амалий билимларни, укув ва кўнкималарни шакллантириши;

Шарқ фалсафаси ва маданияти магистратура мутахассислиги бўйича билимлар базасини яратиш, жамлаш ва улардан фойдаланиш кўнкималарини ривожлантириши;

Шарқ фалсафаси ва маданияти магистратура мутахассислиги бўйича илмий-тадқиқот ишларини бажариш, касб фаолиятининг кўзланган натижаларига эришишда жараёнларни моделлаштириш ва тизимли ёндашиш борасидаги илмий билимлар, амалий маҳорат ва кўнкималарни таъминлаши;

магистратура мутахассислиги бўйича назарий ва амалий билимларни, укув ва кўнкималарни шакллантириши;

магистратура мутахассислиги бўйича билимлар базасини яратиш, жамлаш ва улардан фойдаланиш кўнкималарини ривожлантириши;

магистратура мутахассислиги бўйича илмий-тадқиқот ишларини бажариш, касб фаолиятининг кўзланган натижаларига эришишда жараёнларни моделлаштириш ва тизимли ёндашиш борасидаги илмий билимлар, амалий маҳорат ва кўнкималарни таъминлаши керак.

Илмий фаолият блоки илмий тадқиқотлар методологияси ўзлаштирилишини, талабалар томонидан ихтисослашган илмий ва таълим муассасаларида илмий-тадқиқот ва илмий-педагогик ишлар бажарилишини назарда тутиши лозим.

Танлов фанлари:

Танлов фанлари таркиби ва мазмуни соҳа бўйича республика ҳамда хоризодаги етакчи мутахассис-олимларнинг муаллифлик курслари ва муаммоли маъruzalari асосида, фан, иқтисодиёт, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талаблари асосида шакллантирилади ҳамда белгиланган аудитория соатларининг машгулот турлари бўйича тақсимоти ОТМ Кенгаши томонидан белгиланади.

Курс ишига қўйиладиган талаблар

Курс иши мавзулари масъул кафедра қарори билан мутахассислик фанлари доирасида белгиланиб мазкур фан бўйича олинган билимларни бойитишга хизмат қилиши керак.

3.2. Илмий фаолиятга қўйиладиган талаблар:

Илмий фаолият: илмий-тадқиқот ва илмий-педагогик ишлар бажарилишини, магистрлик диссертациясини тайёрлашни, илмий семинар ва илмий амалиёт (стажировка)ни назарда тутиши лозим.

Илмий-тадқиқот ишларига бўлган талаблар

Илмий-тадқиқот иши ОТМнинг илмий-тадқиқот лабораторияларида, академик ва соҳа илмий-тадқиқот институтларида, корхона ва ташкилотларнинг тадқиқот бўлинмаларида ўтказилади.

Илмий-тадқиқот ишларни таълим муассасаларида, илмий марказларда, чет эл мамлакатларининг корхоналари ва ташкилотларида икки тарафлама ёки бошқа битимлар асосида ўтказишга рухсат этилади.

Илмий-тадқиқот ишининг ҳажми, ташкилий ва илмий-методик таъминланиши кадрлар буюртмачиларининг талабларини ҳисобга олган ҳолда кадрлар тайёрловчи кафедра томонидан ишланган дастурда белгиланади;

Илмий-тадқиқот иши:

- магистратура мутахассислиги бўйича обьектлар ва жараёнларнинг намунавий моделлари ва уларни тадқиқ қилиш методикаларини ўрганиш;
- экспериментал тадқиқотларни бажаришда қўлланиладиган стендлар, замонавий апаратуралар ва бошқа жиҳозларни ўрганиш ва баён қилиш;
- ахборот технологияларининг замонавий воситаларидан фойдаланиб илмий-тадқиқотларни ўтказиш;
- экспериментал тадқиқотлар натижаларига ишлов бериш, уларни таҳлил қилиш ва акс эттириш, хулосалар чиқариш, илмий мақолалар тайёрлаш, тавсияларни ишлаб чиқиш;
- мустақил тадқиқотчилик фаолиятининг амалий кўникмаларини шакллантириш;
- фан, техника ва технологиянинг энг янги ютуқларига асосланган ахборот базаларини қўллай билиш, улардан магистрлик диссертациясини бажаришда фойдаланишини назарда тутади.

Илмий-педагогик ишга бўлган талаблар

Илмий-педагогик иш ОТМ ҳамда малака ошириш ва қайта тайёрлаш таълим муассасаларида ўтказилади. Шунингдек, мутахассислигига мос ўрта маҳсус, касб-хунар таълими муассасасида ҳам ўтказилиши мумкин. Илмий-педагогик иш икки тарафлама ва бошқа битимлар асосида хориж мамлакатлари олий таълим муассасаларида ҳам ўтказилиши мумкин.

Илмий-педагогик иши:

- замонавий педагогик ва ахборот технологияларидан, ўқув-тарбия ишларининг интерактив усусларидан фойдаланган ҳолда педагогик фаолият маҳорати ва кўникмаларини шакллантириш;
- ўқув жараёнини илмий-услубий жиҳатдан таъминлашни ташкил этиш, уқув ва кўникмаларини ҳосил қилиши лозим;

шунингдек:

- маҳсус фанлар бўйича машғулотларнинг ҳар хил турлари: маъruzalar, лаборатория ишлари, амалий ва бошқа машғулотларни ўтказиш бўйича стажировка;
- маъруза матнлари ва машғулотларни ўтказиш режаларини тузиш;
- янги педагогик ва ахборот технологияларни ўрганиш ва қўллаш;
- талабалар билимини баҳолашда рейтинг-назорат тизимини қўллаш;
- талабалар мустақил ишини ташкилий ва ўқув-методик таъминлашни ўрганиш;
- услубий кўрсатмаларни тузиш;
- тарбиявий ишларни ўтказишни назарда тутади.

Магистрлик диссертациясига бўлган талаблар

Магистрлик диссертацияси мавзулари соҳанинг ривожланиш истиқболи ва фан, таълим, техника, технология, иқтисодиётдаги замонавий ютуқлар ҳамда кадрлар буюртмачиларининг талабларини ҳисобга олган ҳолда олий таълим муассасасининг мутахассислар тайёрловчи кафедраси томонидан белгиланади.

Магистрлик диссертацияси мавзусини танлаш ва илмий раҳбарни тайинлаш биринчи ўқув йилининг биринчи икки ойи давомида амалга оширилади. Ишнинг бажарилиши мос мутахассислик бўйича фан доктори илмий даражаси ёки мутахассислар тайёрловчи кафедра бўйича ушбу таълим муассасасида фаолият кўрсатувчи илмий даража ва илмий унвонга эга бўлган ўқитувчи илмий раҳбарлигига бажарилади. Илмий маслаҳатчилар сифатида Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси ва тармоқ илмий-тадқиқот институтлари, ишлаб чиқаришнинг юкори малакали мутахассислари таклиф қилиниши мумкин.

Магистрлик диссертациясининг мазмуни *тизимлаштирилган кўринишидан* илмий-тадқиқот (ёки илмий-техникавий ечим) нинг дастлабки асосларини, унинг бажарилиб боришини ва олинган натижаларини кайд қилиши керак. Бунда илмий асослар (ёки илмий-техникавий ечимлар) ҳар тарафлама таҳлил қилиниши, мавжуд муқобил варианtlарда кўриб чиқилиши ва улардан бирининг танланишига асосланиши лозим.

Магистрлик диссертацияси натижалари бўйича олинган маълумотни матн ёки кўргазмали материал кўринишида мустаҳкамланади, унда муаллиф томонидан мавзунинг назарий ёки амалий аҳамияти исботланади. Матн ва кўргазмали материал ҳажми *ва мазмунининг тавсифи* магистрлик диссертацияси мавзусининг йўналиши (илмий ёки илмий-техникавий) ва мутахассислар буюртмачилари талабларига боғлик ҳолда мутахассислар тайёрловчи кафедра томонидан белгиланади.

Белгиланган муддатда бажарилган магистрлик диссертацияси Давлат аттестацияси комиссиясига: илмий раҳбар *холосаси*, соҳа бўйича илмий ходим ёки мутахассиснинг *ташиқи тақризи* ва мос мутахассисликнинг магистр таълим дастури бўйича шахсий режа бажарилганлиги ҳақидаги *маълумотнома* билан бирга тақдим этилиши лозим.

Магистрлик диссертацияси Давлат аттестация комиссияси ва жамоа олдида очик химоя қилинади.

Илмий семинарга бўлган талаблар

Илмий семинар магистратура талabalарида тадқиқот ишларини олиб бориш ва магистрлик диссертацияларини тайёрлаш кўникмаларини шакллантиришга, магистрантнинг назарий-методологик тайёргарлигини чукурлаштириш ва йўналтиришга, илмий-тадқиқот фаолияти технологияларини амалий эгаллашларини таъминлашга йўналтирилган. Илмий семинарнинг асосий мақсади магистратура талabalарида илмий коммуникация кўникмасини шакллантириш, илмий-тадқиқот иши натижаларини унинг турли босқичларида мухокомасини ташкил этишдан иборат. Илмий семинар ОТМ да ёки ЎзФА ва тармоқ илмий-тадқиқот институтларида 1, 2, 3 семестрлар мобайнида ўтказилади.

Илмий семинар:

- магистрлик диссертацияси мавзуи бўйича манбаларни (дарслеклар, ўкув қўлланмалар, илмий монографиялар, мақолалар, маъruzalар, услубий адабиётлар ва х.к.) ўрганиш;
- маълумотларни таҳлил қилиш ва умумлаштириш;
- амалга оширилган тадқиқотлар натижалари бўйича маъруза тайёрлаш ва илмий семинарда маъруза қилишни назарда тутади.

Илмий амалиёт (Стажировка).

Илмий амалиёт илмий-тадқиқот иши ва магистрлик диссертациясини бажариш жараёнида амалга оширилади. Илмий амалиёт (Стажировка) магистратура мутахассислиги бўйича мақсадли касбий таълим ўкув режа ва дастурларини ўзлаштириш, магистратура талabalарида илмий-тадқиқот компетенцияларини шакллантириш, таълимни фан ва ишлаб чиқариш билан интеграциясини ривожлантириш йўли орқали магистрлар энг янги илмий-техник ривожланишдаги ютуқлар ҳамда иқтисод, фан, техника, маданият ва соглиқни сақлаш тармоқларидағи замонавий техника ва технологиялар базасида илмий тадқиқот ишлари, такозо этганда индивидуал илмий изланиш ва тажриба-синовларни ўтказиш мақсадида ташкил этилади.

Илмий амалиёт (Стажировка):

- илмий тадқиқот олиб бориш, назарий ва амалий билимларни чукурлаштириши;
- табиий ва ижтимоий-иктисодий географиянинг бошқа соҳа ва тармоқларидағи замонавий техника ва технологияларда қўлланилиши билан таништириши;
- амалий касбий ва илмий-тадқиқот компетенцияларни шакллантириши;
- касбга самарали мослашувни таъминлаши лозим.

Бунда илмий амалиёт (стажировка)га йўлланган магистратура талабаси ўкув жараёни жадвалини индивидуал график асосида ҳам бажариши кўзда тутилади. Ушбу ҳолатда стажировкани ташкил этиш тартиб-қоидалари амалдаги норматив-хуқуқий хужжат (Низом) асосида олиб борилади.

3.3. 5A120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти магистратура мутахассислиги ўкув режасидаги юклама ҳажми

Барча турдаги аудитория ва аудиториядан ташқари ўкув ишларини ўз ичига олган ўкув юкламасининг энг юқори ҳажми хафтасига 54 соат қилиб белгиланади. Ишлаб

чикаришдан ажралган ҳолда (кундузги) ўқиши шакли аудитория машғулотларининг энг юқори ҳажми ҳафтасига - 30 соатгача қилиб белгиланиши мумкин. Қолган соатлар ҳажми мустакил таълим учун ажратилади.

Жорий, оралик ва якуний аттестацияларни хисобга олган ҳолда ўқув режа ва фан дастурининг умумий ҳажми 2 йиллик ўқув даври учун ҳафталик ўқув юкламалардан келиб чиккан ҳолда белгиланади.

Магистратура мутахассисликларининг ўқув режалари ва фанлар дастури мазмунин олий малакали илмий ва илмий-педагог кадрлар тайёрлашнинг бирламчи ва бошланғич боскичи сифатида мутахассислик бўйича чукур фундаментал ва амалий билимлар беришни кўзда тутган ҳолда шакллантирилади.

Фаол ва интерфаол шаклларда ўтказилаётган машғулотларининг улуши дастурнинг асосий мақсади, талабалар контингенти хусусиятлари ва муайян фан мазмунин билан аниқланади. Талабаларнинг академик гурухлари учун маъзуза соатлари ҳажми аудитория вақтининг 50 фоизидан ошмаслиги керак. Фан мавзуларининг камидаги 40 фоизи (умумий юклама ҳажмига нисбатан) мустакил таълим тарзида ўзлаштирилиши лозим.

Талабаларнинг ўқув режалар ва фанлар дастурларини ўзлаштиришида ўқув фанларининг бир канча масалалари ва муаммолари бўйича мустакил билим олиши назарда тутилиши зарур.

Магистратура мутахассисликлари унинг ўқув режаларига мувофиқ равишда якуний давлат аттестацияси билан тугалланиши шарт.

Ўқишининг норматив муддати 2 йил бўлганда ўқув жараёни 100 ҳафтани ташкил этиши зарур.

Назарий таълим ва илмий фаолият	54 ҳафта
Аттестациялар ва давлат аттестацияси	7 ҳафта
Илмий амалиёт (стажировка)	21 ҳафта
Таътиллар	18 ҳафта
Жами	100 ҳафта

Таълим дастурини ўзлаштиришда бир катор масалалар ёки интеграллаштирилган курслар муаммолари бўйича талабаларнинг мустакил таълими кўзда тутилади.

Ўқиши даврининг умумий ҳажми қуйидагича тақсимланиши зарур:

назарий таълим-	30-45%;
аттестация -	4-7%;
таътиллар -	15-20%;
илмий фаолият -	55-70%.

Илмий фаолият магистратура талабасининг якка тартибдаги календарь иш режаси асосида амалга оширилади ва қуйидагиларга бўлинади:

илмий тадқиқот иши, илмий-педагогик иш ва магистрлик диссертациясини тайёрлаш –	43,8%;
илмий семинар -	15,4%.
илмий амалиёт (стажировка) -	40,8%.

Назарий таълим ҳажми магистратура мутахассислигига қараб қуйидаги тарзда фанлар блоклари бўйича тақсимланади:

умумметодологик фанлар -	16,0%;
мутахассислик фанлари -	54,0 %;
танлов фанлари -	30,0%.

Илова

5A120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти мутахассислиги бўйича таълим
дастурининг тузилиши

T/p	Ўқув блоклари, фанлар ва фаолият турларининг номлари	Умумий юкламанинг ҳажми, соатларда
1.00	Умумметодологик фанлар	260
1.01	Илмий-тадқиқот методологияси	65
1.02	Махсус фанларни ўқитиш методикаси	65
1.03	Амалий хорижий тил	130
2.00	Мутахассислик фанлари	870
2.01	Марказий Осиё халкларининг табиий-илмий, ижтимоий- фалсафий мероси ва замонавий цивилизация	310
2.02	Янги ва энг янги давр Шарқ фалсафаси	156
2.03	Замонавий Farb фалсафасининг муаммолари ва йўналишлари	94
2.04	Глобаллашув ва миллий маданиятлар ривожи	124
2.05	Фалсафий кўлёзмаларни ўқиш ва талқин қилиш	186
3.00	Ташлов фанлари	490
	Жами:	1620
4.00	Илмий фаолият	2430
4.01	Илмий-тадқиқот ва илмий-педагогик иш, магистрлик диссертациясини тайёрлаш	1026
4.02	Илмий семинар	270
4.03	Илмий амалиёт (стажировка)	1134
	Жами:	4050
5.00	Аттестациялар	378
	ҲАММАСИ	4428

Библиографик маълумотлар

УДК: 002:651.1/7

Гурӯҳ Т 55

OKC 01.040.01

Таянч сўзлар:

касбий фаолият тури, компетенция, модуль, таълим йўналиши, касбий фаолият объекти, касбий фаолият соҳаси, магистратуранинг ўқув режа ва фан дастури (магистратура дастури), профиль, ўқиб-ўрганиш натижалари, ўқув цикли; Шарқ фалсафаси ва ориенталистиканинг умумназарий масалалари; Марказий Осиё халқларининг табиий-илмий, ижтимоий-фалсафий мероси, замонавий цивилизация ривожида тутган ўрни; Замонавий Шарқ фалсафаси; Замонавий Гарб фалсафаси, Шарқ халқлари маданияти ва фалсафий анъаналарининг ўзаро алоқадорлиги; шарқ тилларидаги қадимий ва замонавий фалсафий манбаларни илмий мулоқотга киритиш; глобаллашув шароитида миллий маданиятлар трансформацияси; маънавий-мағкуравий таҳдидлар; “оммавий маданият”, “маданий дипломатия”, маданий алоқаларни ривожлантиришга оид назарий карашлар, гипотезалар, усуллар, меъёрий-хукукий ҳужжатлар; илмий бошқариш, ахборот-коммуникатив тизимлар, замонавий тадқиқот методлари, ахборот ва замонавий педагогик технологиялар, моделлар ва моделлаш, фан ишчи дастурлари, илмий-тадқиқотларни ташкил қилиш, виртуал электрон билим манбалари, дидактика, назария.

Ишлаб чиқувчилар, келишилган асосий турдош олий таълим муассасалари ҳамда
кадрлар истеъмолчилари

ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН:

Тошкент давлат шарқшунослик институти

Ректор А.Махонов

2018 йил « 6 » август

М.Ү.

Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси Абу Райхон Беруний номидаги
Шарқшунослик институти

Директор Б.Абдухалимов

2018 йил « 6 » август

М.Ү.

КЕЛИШИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги
хузуридаги

Олий ва ўрта махсус, қасб-хунар
таълим министри маркази

Директор Б.Х.Рахимов

2018 йил « 15 » август

М.Ү.

Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари
университети

Ректор Б.Рахимов

2018 йил « 10 » август

М.Ү.

Ўзбекистон Миллий
университети

Ректор А.Марахимов

2018 йил « 10 » август

М.Ү.

Республика Таълим маркази

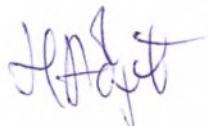
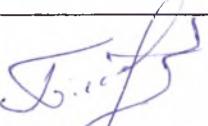
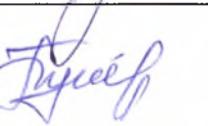
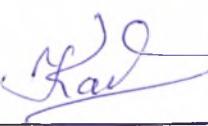
Директор М.Эсанов

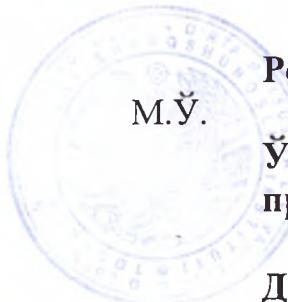
2018 йил « 10 » август

М.Ү.

**5A120801 - Шарқ фалсафаси ва маданияти магистратура
мутахассислиги малака талаблари ва ўкув режасини ишлаб чиқувчи
Ишчи гурӯҳ таркиби**

т/р	Ишчи гурӯҳ раиси ва аъзоларининг Ф.И.Ш.	Лавозими, илмий даражаси ва унвони, иш жойи	Имзо
1.	Маннонов Абдурахим Муталович	Раис, ТДШИ ректори, ф.ф.д., профессор	
Аъзолари:			
1.	Абдуллаев Нодир Абдулхаевич	ТДШИ Ўкув ишлари бўйича проректор, с.ф.н.	
2.	Умарова Саодат Махкамовна	ТДШИ Ўкув-услубий бўлим бошлиги	
3.	Бекмуратов Исматилла Нусратуллаевич	ТДШИ Жаҳон сиёсати, тарих ва фалсафа факультети декани, с.ф.н., доцент	
4.	Пўлатова Дилдор Акмаловна	ТДШИ Шарқ фалсафаси ва маданияти кафедраси мудири фал.ф.н., доцент	
5.	Қодиров Мухаммаджон	ТДШИ Шарқ фалсафаси ва маданияти кафедраси доценти фал.ф.н., доцент	
6.	Ахмедова Санам Джалаловна	ТДШИ Шарқ фалсафаси ва маданияти кафедраси катта ўқитувчиси фал.ф.н.	

М.Ў.

Ректор

Ўкув ишлари бўйича
проректор

Декан

А. Маннов

Н. Абдуллаев

И. Бекмуратов

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим
вазирлигининг 2018 йил _____ даги
_____ -сонли хатига илова

Тошкент давлат шарқшунослик институти академик лицейи

магистратура мутахассисликлари учун янгидан яратиладиган малака талабларига киритиладиган кадрлар истеъмолчиларининг
магистратура мутахассислиги битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган касбий компетентлик талаблари

т/р	Тошкент давлат шарқшунослик институти академик лицейи учун кадр тайёрланаётган магистратура мутахассислиги		Тошкент давлат шарқшунослик институти академик лицейининг магистратура мутахассислиги битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган касбий компетентлик талаблари
	шифри	номи	
1.	5A120801	Шарқ фалсафаси ва маданияти	<p>Битирувчи қўйидаги касбий компетенция ва қобилиятларга эга бўлиши керак:</p> <ul style="list-style-type: none"> – олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълими тизимининг таълим муассасаларида мутахассисликка оид тайёргарлик йўналишида назарда тутилган ўкув фанлари бўйича илгор хорижий тажриба ва илм-фан ютуқларидан фойдаланиб назарий, амалий машгулотларини ўtkазиш; – ўкув фанларини ўқитиши методикасини эгаллаши; замонавий ахборот ва педагогик технологиялардан фойдаланиб ноанъянавий ўкув машгулотларини ўtkазиш; – ўқитилаётган фанлар бўйича дарсларни ўtkазиш учун зарур бўлган ўкув-методик хужжатларни тузиш, тайёрлаш ва расмийлаштириш; – ўқитилаётган фан бўйича машғулотларни ўtkазиш учун ўқитишнинг техник воситаларидан фойдаланиш; – мустақил таълим ва ижодий қидирив натижасида ўқитилаётган фан ҳамда педагогик фаолият соҳасидаги методлар, воситалар ва бошқа соҳаларидан ўз-ўзини мунтазам такомиллаштириб бориш; – электрон (e-learning) ўқитиши учун ўкув-методик мажмуаларни ишлаб чиқиш; – узлуксиз таълим тизимининг Давлат таълим стандартлари, Давлат талаблари ва бошқа ўкув-меърий хужжатларни ишлаб чиқиш; – лойиҳаларни бошқариш, ишлаб чиқариш жараёнлари ва ресурсларини режалаштириш, фавқулодда содир бўлиши мумкин бўлган хавф-хатарларни таҳлил қилиш, лойиҳа командасини бошқариш; – маънавий-маърифий ишларни режалаштира олиш, уни ташкиллаштириш методикасини эгаллаш, ёшлар онгига миллий истиқлол гоясини сингдириш

		<p>жараёнида Шарқ фалсафаси тарихидаги илғор ғояларнинг таҳлили натижаларини кўллаш;</p> <ul style="list-style-type: none"> – бугунги таҳликали дунёда маънавий-мафкуравий таҳдидлар моҳиятини англаш, уларга қарши курашиш усул ва воситаларини билиш; – талабаларда мафкуравий ва ахборот хуружларига қарши иммунитетни юзага келтириш метод ва технологияларидан фойдаланиш; – глобаллашув шароитида юзага келган маънавий таҳдидлар ҳамда уларга қарши курашда Марказий Осиёлик мутафаккирларнинг маънавий меросида ўз аксини топган ахлоқий қадриятларга мурожаат этилишининг аҳамияти ҳақида тушунтириш ишларини олиб бориш; – e-learning технологиялари асосида корпоратив ўқитиши ташкил қилиш ва корпоратив маълумотлар базасини ривожлантириш; – таълим ва илмий фаолият сифатини бошқариш жараёнларини ишлаб чиқиш ва уларни амалга татбиқ қилиш; – таълим ва илмий жараёнларни амалга ошириш учун зарур бўлган ишлаб чиқариш жараёнларини режалаштириш; – замонавий ахборот технологиялари тизимини яратиш ва улардан фойдаланиш билан боғлиқ бўлган фаолият жараёнлари мониторинги ва сифатини баҳолаш усуллари ва механизmlарини ишлаб чиқиш; – ноширлик муассасаларида таржимон бўлиб ишлаш, соҳага оид рисола ва монографиялар, шунингдек бадиий ва илмий асарлар бўйича мусахҳих ва мухаррирлик фаолиятини амалга ошириш; – ихтисосликка мос мавзулар бўйича консалтинг хизматларини кўрсатиш ва бошқалар.
--	--	--

Тошкент давлат шарқшунослик институти
академик лицейи директори

Х.А. Султонов

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим
вазирлигининг 2018 йил _____ даги
_____ -сонли хатига илова

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси
Абу Райхон Беруний номидаги Шарқшунослик институти

магистратура мутахассисликлари учун янгидан яратиладиган малака талабларига киритиладиган кадрлар истеъмолчиларининг
магистратура мутахассислиги битириувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган касбий компетентлик талаблари

т/р	Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Абу Райхон Беруний номидаги Шарқшунослик институти учун кадр тайёрланётган магистратура мутахассислиги		Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Абу Райхон Беруний номидаги Шарқшунослик институтининг магистратура мутахассислиги битириувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган касбий компетентлик талаблари
	шифри	номи	
1.	5A120801	Шарқ фалсафаси ва маданияти	Битириувчи қўйидаги касбий компетенция ва қобилиятларга эга бўлиши керак: <ul style="list-style-type: none"> – мутахассисликка мос янги илмий натижалар, илмий адабиётлар ёки илмий-тадқиқот лойиҳаларини таҳлил қилиши; – Шарқ фалсафаси ва маданиятига оид бирламчи манбаларга суюнган ҳолда, инновацион ва фундаментал тадқиқотлар олиб бориш, соҳанинг назарий ва амалий муаммоларини билиши, давр учун долзарб, ҳали ишланмаган муаммоларни аниқлай олиши; – Шарқ фалсафаси ва маданиятининг амалий ҳамда назарий масалаларини ечиш учун илмий хуносалар ва тавсиялар бериши; – илмий-тадқиқотларни ўтказиш ва янги илмий ҳамда амалий натижаларни олиш қобилиятига эга бўлиши; – ечилаётган илмий муаммолар ва топшириқларнинг концептуал ва назарий моделларини ишлаб чиқиш; – маънавий-маърифий ишларни режалаштира олиш, уни ташкиллаштириш методикасини эгаллаш, ёшлар онгига миллий истиқлол гоясини сингдириш жараёнида Шарқ фалсафаси тарихидаги илғор гояларнинг таҳлили натижаларини кўллаш; – бугунги таҳликали дунёда маънавий-мағфуравий таҳдидлар моҳиятини англаш, уларга қарши курашиб усул ва воситаларини билиш; – глобаллашув шароитида юзага келган маънавий таҳдидлар ҳамда уларга қарши курашда Марказий Осиёлик мутафаккирларнинг маънавий меросида ўз аксини топган ахлокий қадриятларга мурожаат этилишининг аҳамияти ҳақида

		<p>тушунтириш ишларини олиб бориш;</p> <ul style="list-style-type: none"> – Шарқ фалсафаси ва маданияти, хорижий Шарқ мамлакатлари билан маданий алоқаларни ўрганиш соҳасида мавжуд ҳолатнинг аналитик шарҳини ишлаб чиқиш; – Шарқ фалсафаси ва маданиятига оид манбалар, адабиётлар, электрон видео ва аудио маҳсулотларни экспертиза қилиш бўйича эксперт гурӯхларида иштирок этиш; – ихтисосликка мос мавзулар бўйича консалтинг хизматларини кўрсатиш – e-learning технологиялари асосида корпоратив ўқитишни ташкил қилиш ва корпоратив маълумотлар базасини ривожлантириш; – таълим ва илмий фаолият сифатини бошқариш жараёнларини ишлаб чиқиш ва уларни амалга татбиқ қилиш; – таълим ва илмий жараёнларни амалга ошириш учун зарур бўлган ишлаб чиқариш жараёнларини режалаштириш ва бошқалар.
--	--	---

Ўзбекистон Республикаси
Фанлар академияси Абу Райхон Беруний номидаги
Шарқшунослик институти директори

Б.А. Абдуҳалимов

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим
вазирлигининг 2018 йил _____ даги
_____ -сонли хатига илова

Республика Маънавият ва маърифат маркази

магистратура мутахассисликлари учун янгидан яратиладиган малака талабларига киритиладиган кадрлар истеъмолчиларининг
магистратура мутахассислиги битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган касбий компетентлик талаблари

т/р	Республика Маънавият ва маърифат маркази учун кадр тайёрланаётган магистратура мутахассислиги		Республика Маънавият ва маърифат марказининг магистратура мутахассислиги битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган касбий компетентлик талаблари
	шифри	номи	
1.	5A120801	Шарқ фалсафаси ва маданияти	Битирувчи қўйидаги касбий компетенция ва қобилиятларга эга бўлиши керак: <ul style="list-style-type: none"> – мутахассисликка мос янги илмий натижалар, илмий адабиётлар ёки илмий-тадқиқот лойиҳаларини таҳлил қилиши; – Шарқ фалсафаси ва маданиятига оид бирламчи манбаларга суюнган ҳолда, инновацион ва фундаментал тадқиқотлар олиб бориш, соҳанинг назарий ва амалий муаммоларини билиши, давр учун долзарб, ҳали ишланмаган муаммоларни аниклай олиши; – Шарқ фалсафаси ва маданиятининг амалий ҳамда назарий масалаларини ечиш учун илмий хулосалар ва тавсиялар бериши; – илмий-тадқиқотларни ўтказиш ва янги илмий ҳамда амалий натижаларни олиш қобилиятига эга бўлиши; – ечилаётган илмий муаммолар ва топшириқларнинг концептуал ва назарий моделларини ишлаб чиқиш; – маънавий-маърифий ишларни режалаштира олиш, уни ташкиллаштириш методикасини эгаллаш, ёшлар онгига миллий истиқбол гоясини сингдириш жараённида Шарқ фалсафаси тарихидаги илғор ғояларнинг таҳлили натижаларини қўллаш; – бугунги таҳликали дунёда маънавий-мафкуравий таҳдидлар моҳиятини англаш, уларга қарши курашиб усул ва воситаларини билиш; – талабаларда мафкуравий ва ахборот хуружларига қарши иммунитетни юзага келтириш метод ва технологияларидан фойдаланиш; – глобаллашув шароитида юзага келган маънавий таҳдидлар ҳамда уларга қарши курашда Марказий Осиёлик мутафаккирларнинг маънавий меросида ўз

аксини топган ахлоқий қадриятларга мурожаат этилишининг аҳамияти ҳақида тушунтириш ишларини олиб бориш

- Шарқ фалсафаси ва маданияти, хорижий Шарқ мамлакатлари билан маданий алоқаларни ўрганиш соҳасида мавжуд ҳолатнинг аналитик шархини ишлаб чиқиш;
- Шарқ фалсафаси ва маданиятига оид маҳбалар, адабиётлар, электрон видео ва аудио маҳсулотларни экспертиза килиш бўйича эксперт гурухларида иштирок этиш;
- ихтисосликка мос мавзулар бўйича консалтинг хизматларини кўрсатиш ва бошқалар.

Рахбар

А.Кадиров

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2909-сонли, 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишган қабул қилиш тўғрисида”ги

ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорларида ва ҳар бир таянч ОТМ учун Хукумат томонидан чиқарилган Фармон ва қарорлар ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-хх-сонли топшириғи асосида Тошкент давлат шарқшунослик институтига ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўқув режаларининг турдош ОТМлари билан

КЕЛИШУВ БАЁННОМАСИ

Тошкент ш.

“10” 08 2018 й

Қатнашдилар:

ТДШИ даи: А.М.Маннонов – Тошкент давлат шарқшунослик институти ректори, С.М.Умарова – ТДШИ Ўқув-услубий бўлим бошлиги, Қ.Омонов – Шарқ филологияси факультети декани, Ч.Хусанов – Хорижий мамлакатлар иқтисодиёти ва сиёсати факультети декани; И.Бекмуратов – Тарих ва фалсафа факультети декани; С.Хошимова – Хитойшунослик факультети декани; Р.Алимухамедов – Мумтоз филология кафедраси мудири, Р.Р.Алимова – МОХТМ кафедраси мудири, Т.С.Расулов – Хорижий мамлакатлар иқтисодиёти кафедраси мудири, Д.А.Пўлатова – Шарқ фалсафаси ва маданияти кафедраси мудири, У.У.Мухибова – Жанубий Осиё тиллари кафедраси мудири, Н.Э.Каримова – Хитой сиёсати, тарихи ва иқтисодиёти кафедраси мудири, Д.Сайфуллаев – Жаҳон сиёсати ва халқаро муносабатлар кафедраси мудири, Ш.Усмонова - Таржимашунослик кафедраси мудири.
Шунингдек, ЎзМУ, ЖИДУ, ТИУ, ЎзДЖТУдан таклиф этилган етакчи профессор-ўқитувчилар, кафедра мудирлари.

КУН ТАРТИБИ

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишган қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорларида, Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-сонли топшириғида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирининг 2018 йил 7 июндаги “Олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўқув йилига самарали тайёргарлик кўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли буйруғида белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш мақсадида Тошкент давлат шарқшунослик институти ижодий ишчи гурухлари томонидан тайёрланган куйидаги бакалавриат таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари Малака талаблари ва ўқув режалари муҳокамаси:

Таълим йўналишлари:

- 5120100 – Филология ва тилларни ўқитиши (шарқ тиллари бўйича);
- 5120100 – Филология ва тилларни ўқитиши (мумтоз тиллар бўйича);
- 5120100 – Филология ва тилларни ўқитиши (хитой филологияси);
- 5120200 – Таржима назарияси ва амалиёти (шарқ тиллари бўйича);
- 5120300 – Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича);
- 5120300 – Тарих (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича);
- 5120700 – Жаҳон сиёсати (минтақалар бўйича);
- 5120700 – Жаҳон сиёсати (Хитой Халқ Республикаси);
- 5120800 – Шарқ фалсафаси ва маданияти;
- 5231000 – Хорижий мамлакатлар иқтисодиёти ва мамлакатшунослик (мамлакатлар ва минтақалар бўйича).

Магистратура мутахассисликлари:

- 5A120101 – Адабиётшунослик (шарқ тиллари ва тадқикот йўналишлари бўйича);
- 5A120102 – Лингвистика (шарқ тиллари бўйича);
- 5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича);
- 5A120104 – Матишунослик ва адабий манбашунослик;
- 5A120201 – Қиёсий тилшунослик, лингвистик таржимашунослик (шарқ тиллари бўйича);

- 5A120302 – Тарих (йўналишлар ва мамлакатлар бўйича);
 5A120304 – Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (мамлакатлар бўйича);
 5A120701 – Халқаро муносабатлар ва ташқи сиёсат;
 5A120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти;
 5A231000 – Хорижий мамлакатлар иқтисодиёти ва мамлакатшунослик (мамлакатлар ва минтақалар бўйича);
 5A231101 – Ташки иқтисодий фаолият (тармоқлар ва фаолият турлари бўйича).

Сўзга чиқдилилар: А.Манионов – Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўкув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишига қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қарорларида фаол иштирокини таъминлаш бўйича кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорларида, Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-хх-сонли топширигида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрга маҳсус таълим вазирининг 2018 йил 7 июндаги “олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўкув йилига самарали тайёргарлик кўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли буйруғида белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш мақсадида тузилган ишчи гурух профессор-ўқитувчилари томонидан “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари Классификатори”га мувофиқ, хорижий ОТМлар тажрибасини ўрганиш натижасида 10 та бакалавриат таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликлари бўйича ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўкув режалари хақида ахборот берди, уни муҳокама қилиш ҳамда ушбу янгидан яратилган малака талаблари хақида йиғилиш қатнашчиларидан фикр-мулоҳаза ва таклифлар билдиришларини сўради.

Эшигилди: Н.Абдуллаев – Институтдаги барча кафедралар мутахассислари ва ЎзМУ, ЎзДЖТУ, ТИУ, ЖИДУ ижодий ишчи гуруҳлари аъзоларини жалб этган ҳолда амалдаги Малака талаблари замонавий таълим технологиялари, энг янги ахборот ва ўкув-услубий талаблар асосида таҳлил этилди, чет элдаги мос таълим йўналишлари ва мутахассисликлари бўйича таълим олиб бориладиган ОТМлар таълим тизими синчковлик билан ўрганиб чиқилди. Мазкур таълим йўналишлари ва мутахассисликлари бўйича турдош этиб белгиланган ОТМларнинг тегишли кафедралари билан боғланилиб, улардан таклифлар олинди ва Малака талаблари ҳамда ўкув режалар лойиҳаси тайёрланди. Ўкув режалардаги бир катор фанлар янгиланди ва қолган фанларнинг мазмуни тубдан ўзгартирилди. Ўкув режаларини ишлаб чиқилишида фанлар таркиби, уларнинг мазмуни, маъруза, амалий ва семинар машгулотларига ажратилган юкламалар ҳажми, фанларнинг семестрларда ўқитилиш кетма-кетлиги ҳамда малакавий амалиётларни ўтказиш муддатлари белгиланган меъёлларга мос шакллантирилди.

Ушбу Малака талаблари ва ўкув режалари олий таълимга қўйилган талабларни ўзида тўлиғича акс этириди ва меъёр талабларига жавоб беради, олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификаторига мос равишда республикамида олиб борилётган ислоҳотлардан келиб чиқиб, ҳалқ хўжалигида замонавий инновацион технологиялар бўйича чукур билим ҳамда амалий кўникмаларни бажаришга мўлжалланган. Малака талаблари республикадаги асосий кадрлар буюртмачи ва истеъмолчisi бўлган вазирлик, идора, корхона ва ташкилотлар ҳамда Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академиясининг тармоқ институтлари, турдош олий таълим муассасалари билан келишилган.

Кун тартибидаги мазкур масала бўйича йиғилишда билдирилган фикр-мулоҳазалар ва таклифлар асосида муҳокамадан сўнг **ҚАРОР ҚИЛИНДИ:**

Тошкент давлат шарқшунослик институти профессор-ўқитувчилари томонидан кадрлар истемолчилари талаблари ва хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари бўйича Малака талаблари ва ўкув режалари маъқуллансан.

1. 2. Хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари Малака талаблари ва ўкув режаларини Олий ва ўрга маҳсус таълим вазирлигида ташкил қилинган ишчи гурух вакиллари томонидан экспертизадан ўтказиш ҳамда ўрнатилган тартиба тасдиqlаниши учун Олий ва ўрга маҳсус, касб-хунар таълим мини Ривожлантириш марказига топширилсин.

Мажлис роини, ТДШИ ректори,
ф.ф.д., профессор

Котиба

А. Манионов
С. Умарова

Тошкент давлат шарқшунослик институти таълим йўналишлари ва магистратура
мутахассисликлари бўйича малака талабларининг асосий
кадрлар истеъмолчилари билан

КЕЛИШУВ ДАЛОЛАТНОМАСИ

Тошкент ш.

“10” 08 2018 й.

Биз қўйида имзо кўювчилар – Тошкент давлат шарқшунослик институти ректори А.Маннонов, Ўзбекистон Миллий университети ректори А.Мараҳимов, Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети ректори А.Абдуваҳитов, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети ректори F.Раҳимов Тошкент давлат шарқшунослик институти томонидан “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари Классификатори”га мувофиқ ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликлари малака талаблари ва ўкув режалари билан танишиб, келишув ҳакида ушбу далолатномани туздик.

Малака талаблари ҳамда ўкув режаларининг ишлаб чиқилишида Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 27 июндан “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндан “2018/2019 ўкув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июндан “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорлари, Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-хх-сонли топшириги ҳамда олий таълим соҳасини тартибга солувчи бошқа меъёрий-хуқукий хужжатлар, шунингдек, халқаро тажрибаларга асосланилган.

Мазкур малака талаблари ва ўкув режаларининг ишлаб чиқилишида асосий кадрлар истеъмолчилари томонидан қўйилган талаблар ҳам инобатга олинган.

Ишлаб чиқилган малака талаблари ўрнатилган тартибда тасдиққа тавсия этилиши максадга мувофиқ.

Тошкент давлат шарқшунослик институти
ректори

А. Манонов

Ўзбекистон Миллий университети
ректори

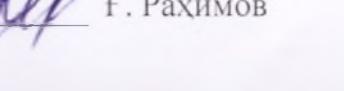
А. Мараҳимов

Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия
университети ректори

А. Абдуваҳитов

Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари
университети ректори

F. Раҳимов

**ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ШАРҚШУНОСЛИК ИНСТИТУТИ
ТОМОНИДАН ТАЙЁРЛАНГАН
“5A120801 – ШАРҚ ФАЛСАФАСИ ВА МАДАНИЯТИ”
МАГИСТРАТУРА МУТАХАССИСЛИГИ МАЛАКА ТАЛАБЛАРИГА
ТАҚРИЗ**

Тошкент давлат шарқшунослик институти профессор-үқитувчилари томонидан тайёрланган “5A120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти” магистратура мутахассислиги малака талаблари айнан шу мутахассислик бўйича таълим олувчилар учун тузилган. Мазкур малака талаблари бир неча бўлимдан иборат бўлиб, унинг таркибий қисмларига *Шарқ фалсафаси ва маданияти* мутахассислигининг умумий таснифи, магистрларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар, магистратура мутахассислигининг ўқув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар батафсил ёритиб берилган бўлиб, улар илгор хорижий тажриба ва илм-фан ютуқларини инобатга олган ҳолда ишлаб чиқилган.

Малакавий талабларнинг мутахассислик бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг соҳалари бўлимида белгиланган магистрлар билим доираси ва касбий фаолиятларининг обьектлари етарли асосга эга. Шу билан бир қаторда, шу соҳа мутахассиси бўлиб етишиш учун зарурий бўлган касбий фаолиятни шакллантирувчи фанларнинг мазмуни, мутахассис бўлиб етишганидан кейин таълимни давом эттириш имкониятлари ҳам кўрсатилган.

Шарқ фалсафаси ва маданияти мутухассислиги бўйича малака талабларида магистрларнинг касбий фаолиятлари таркиби илмий-тадқиқот, маънавий-маърифий, ташкилий-бошқарув, педагогик (умумий ўрта ва ўрта махсус, касб-хунар таълими тизимида), таржимонлик фаолияти, шунингдек консалтинг хизмати фаолият турларидан ташкил топган. Мазкур мутахассисликнинг ўқув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талабларда ўқув режа фанлари блоклари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар, мутахассислик фанлари блокига, илмий фаолият, илмий-

тадқиқот, илмий-педагогик ишларига бўлган талаблар мазмuni очиб берилган. Унга шунингдек, соҳа бўйича илмий-тадқиқот ишларини олиб бориш, назарий ва амалий билимларни чуқурлаштириш мақсадида магистрантлар учун стажировканинг киритилганлигини ижобий ҳолат сифатида баҳолаш мумкин.

Шундай қилиб, магистратуранинг “5A120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти” мутахассислиги бўйича етишадиган мутахассис учун тайёрланган малака талабалари барча умумий ва касбий талаблар кўзда тутилган ҳолда тайёрланган ва якуний ҳолатга келганлигини ҳисобга олган ҳолда уни ўкув жараёнига жорий этишга тавсия этиш мумкин.

Тошкент давлат иқтисодиёт университети
“Ижтимоий фанлар” кафедраси мудири,
фалсафа фанлари доктори

А.Мухтаров

**Тошкент давлат шарқшунослик институти томонидан тайёрланган
“5A120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти” магистратура
мутахассислиги малака талабларига**

ТАҚРИЗ

“5A120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти” мутахассислиги учун тузилган мазкур Малака талаблари мазмунида Шарқ фалсафаси ва маданияти мутахассиси эга бўлиши лозим бўлган барча касбий талаблар асослаб берилган.

Мазкур мутахассислик Малака талаблари бир неча бўлимдан иборат бўлиб, унда магистрларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар, магистрларнинг касбий фаолиятларига қўйиладиган малака талаблари, илмий-тадқиқот, маънавий-маърифий, ташкилий-бошқарув, илмий-педагогик, таржимонлик, консалтинг хизмати фаолиятлари назарда тутилган. Фанлар блокида умумметодологик фанлар ҳамда мутахассислик фанлари киритилган. Шу билан бир қаторда малака амалиётини ўташ зарурӣ бир босқич сифатида ўқув режага киритилган.

Малакавий талабларнинг 1.2.2. бўлимида Шарқ фалсафаси ва маданияти мутахассислиги бўйича магистрлар билим доираси ва касбий фаолиятларининг объектлари мазмуни ва доираси тўлиқ очиб берилган.

Мазкур магистратура мутахассислиги битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган касбий компетентлик талабларига уларнинг Шарқ ва Ғарб фалсафаси ва маданиятининг асосларини, шарқ ва ғарб тилларини мукаммал эгаллаган ҳолда: Шарқ фалсафаси ва маданиятига оид бирламчи манбаларга таяниб инновацион ва фундаментал тадқиқотлар олиб бориши, соҳанинг назарий ва амалий муаммоларини билиши, давр учун долзарб, ҳали ишланмаган муаммоларни аниклай олиши; Шарқ фалсафаси ва маданиятининг амалий ҳамда назарий масалаларини ечиш учун илмий хулосалар ва тавсиялар бериши; илмий-тадқиқотларни ўtkазиш ва янги илмий ҳамда амалий натижаларни олиш қобилиятига эга бўлиши; шунинингдек маънавий-маърифий ишларни режалаштира олиш, уни ташкиллаштириш методикасини эгаллаш, ёшлар онгига миллий истиқлол ғоясини сингдириш жараённида Шарқ фалсафаси ва маданияти тарихидаги илфор ғояларнинг таҳлили натижаларини қўллаш; бугунги таҳликали дунёда маънавий-мафкуравий таҳдидлар моҳиятини англаш, уларга қарши курашиш усул ва воситаларини билиш; ёшларда мафкуравий ва ахборот хуружларига қарши иммунитетни юзага келтириш метод ва технологияларидан фойдаланиш; глобаллашув шароитида юзага келган маънавий таҳдидлар ҳамда уларга қарши курашда Марказий Осиёлик мутафаккирларнинг

маънавий меросида ўз аксини топган ахлоқий қадриятларга мурожаат этилишининг аҳамияти ҳақида тушунтириш ишларини олиб бориш қобилиятларига эга бўлиши, унинг бошқа мутахассисликлардан фарқ қиласидан ижобий жиҳатидир.

Ўқув режага киритилган умумметодологик, мутахассислик фанлар блокига киритилган фанлар магистрантнинг илмий-педагогик ва илмий-тадқиқот фаолияти учун зарур бўлган назарий ҳамда амалий билим ва кўникмаларни шакллантиришга йўналтирилган.

Ўқиши даврининг умумий ҳажми тақсимотида магистрантнинг илмий фаолиятига, илмий-педагогик иш ва малака амалиётга; шунингдек мутахассислик фанларига ажратилган соатлар фоизи юқори малакали мутухассис кадрларни тайёрлашга хизмат қиласиди.

“5A120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти” мутахассислиги малака талаблари шу соҳа магистри даражасини олиш учун керакли бўлган барча талабларни кўзда тутган ҳолда тузилган. Мазкур ҳужжат шу турдаги ҳужжатларга қўйиладиган барча талабларга жавоб беради. Уни ўқув жараёнига татбиқ этиш мумкин.

Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги
Миллатлараро муносабатлар ва
хорижий мамлакатлар билан дўстлик
алоқалари Қўмитаси раиси

Р.Д.Курбанов

**ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ШАРҚШУНОСЛИК ИНСТИТУТИ
ТОМОНИДАН ТАЙЁРЛАНГАН
“5A120801 – ШАРҚ ФАЛСАФАСИ ВА МАДАНИЯТИ”
МАГИСТРАТУРА МУТАХАССИСЛИГИ МАЛАКА ТАЛАБЛАРИГА
ТАҚ РИЗ**

Тошкент давлат шарқшунослик институти профессор-ўқитувчилари томонидан тайёрланган “5A120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти” магистратура мутахассислиги малака талаблари айнан шу мутахассислик бўйича таълим оловчилар учун тузилган. Мазкур малака талаблари бир неча бўлимдан иборат бўлиб, унинг таркибий қисмларига *Шарқ фалсафаси ва маданияти* мутахассислигининг умумий таснифи, магистрларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар, магистратура мутахассислигининг ўкув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар батафсил ёритиб берилган.

Малакавий талабларнинг мутахассислик бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг соҳалари бўлимида белгиланган магистрлар билим доираси ва касбий фаолиятларининг обьектлари етарли асосга эга. Шу билан бир қаторда, шу соҳа мутахассиси бўлиб етишиш учун зарурый бўлган касбий фаолиятни шакллантирувчи фанларнинг мазмuni, мутахassis бўлиб етишганидан кейин таълимни давом эттириш имкониятлари ҳам кўрсатилган.

Шарқ фалсафаси ва маданияти мутухассислиги бўйича малака талабларида магистрларнинг касбий фаолиятлари таркиби илмий-тадқиқот, маънавий-маърифий, ташкилий-бошқарув, педагогик (умумий ўрта ва ўрта махсус, касб-хунар таълими тизимида), таржимонлик фаолияти, шунингдек консалтинг хизмати фаолият турларидан ташкил топган. Мазкур мутахассисликнинг ўкув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талабларда ўкув режа фанлари блоклари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар, мутахассислик фанлари блокига, илмий фаолият, илмий-тадқиқот, илмий-педагогик ишларига бўлган талаблар мазмuni очиб берилган. Унга шунингдек, соҳа бўйича илмий-тадқиқот ишларини олиб

бориш, назарий ва амалий билимларни чуқурлаштириш мақсадида магистрантлар учун стажировканинг киритилганлигини ижобий ҳолат сифатида баҳолаш мумкин.

Хуллас, магистратуранинг “5A120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти” мутахассислиги бўйича етишадиган мутахассис учун тайёрланган малака талабалари барча умумий ва касбий талаблар кўзда тутилган ҳолда тайёрланган ва якуний ҳолатга келганлигини ҳисобга олган ҳолда уни ўқув жараёнига жорий қилишга тавсия этиш мумкин.

Республика Маънавият ва
маърифат маркази раҳбари

А. Кадиров

А.Кадиров

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус қасб-хунар таълим йўналишлари бўйича ўкув-
услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кеңгашининг “Ижтимоий ва гуманитар
фенлар” Ўкув-услубий бирлашмаси мажлисининг

БАЁННОМАСИ

“15” 08 2018 йил

Тошкент шаҳри

Қатнашдилар: Бирлашма ранен – А.М. Маннонов

Аъзолари: Ўкув-услубий бирлашма котиби: С.М. Умарова;
ўкув-услубий бирлашма аъзолари ва таклиф этилганлар.

КУН ТАРТИБИ:

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштироқини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўкув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишига қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштироқини таъминлаш бўйича кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорларида, Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-хх-сонли топшириғида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазиригининг 2018 йил 7 июндаги “Олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўкув йилига самарали тайёргарлик кўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли буйруғида белгиланган вазифаларни ижросини таъминлаш мақсадида Тошкент давлат шарқшунослик институти профессор-ўқитувчилари томонидан хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқилган Малака талаблари ва ўкув режаларини муҳокама қилиш ҳамда уни тасдиқлаш учун тавсия этиш.

Эшитилди: Ўкув-услубий бирлашма ранен А.М.Маннонов:

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштироқини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўкув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишига қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштироқини таъминлаш бўйича кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорларида, Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-хх-сонли топшириғида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазиригининг 2018 йил 7 июндаги “олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўкув йилига самарали тайёргарлик кўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли буйруғида белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш мақсадида институтда тузилган ишчи гурӯҳ профессор-ўқитувчилари томонидан “Олий таълим йўналишлари ва мутахассислари Классификатори”га мувофиқ 10 та бакалаврият таълим йўналишлари ҳамда 11 та магистратура мутахассислари бўйича ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўкув режалари хақида ахборот берди, уни муҳокама қилиш ҳамда ушбу янгидан яратилган малака талаблари хақида йиғилиш қатнашчиларидан фикр-мулоҳаза ва таклифлар билдиришларини сўради.

Сўзга чиқдилар: ТДШИ Ўкув ишлари бўйича проректор Н.Абдулаев:

Институтдаги барча кафедралар мутахассислари ва турдош олий таълим муассасаларидан мутахассис профессор-ўқитувчиларни жалб қилган ҳолда, чет элдаги мос таълим йўналишлари ва мутахассислари бўйича таълим олиб бориладиган ОГМлар таълим тизимини изчил ўрганиш нагижасида ҳамда белгиланган директив хўжатларга асосланиб, юқорида келтирилган таълим йўналишлари ва магистратура мутахассислари бўйича малака талаблари ва ўкув режалари лойиҳаси қайта ишлаб чиқилди.

Ушбу Малака талаблари ва ўкув режалари олий таълимга қўйилган талабларни ўзида тўлиғича акс эттиради ва меъёр талабларига тўлиқ жавоб беради, олий таълим йўналишлари ва мутахассислари классификаторига мос равишда республикамида олиб борилаётган ислоҳотлардан келиб чиқиб, ҳалқ хўжалигида замонавий инновацион технологиялар бўйича чукур билим ҳамда амалий кўникмаларни бажаришга мўлжалланган. Малака талаблари республикадаги асосий кадрлар буюртмачи ва истеъмолчиси бўлган вазирлик, идора, корхона ва ташкилотлар ҳамда Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академиясининг тармоқ институтлари, турдош олий таълим муассасалари билан келишилган.

Юқоридагиларни инобатга олиб, куйидаги такомиллаштирилган малака талаблари ҳамда ўкув режаларини тасдиқлаш учун тавсия этишларингизни сўрайман:

Таълим йўналишилари:

- 5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (шарқ тиллари бўйича);
- 5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (мумтоз тиллар бўйича);
- 5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (хитой филологияси);
- 5120200 – Таржима назарияси ва амалиёти (шарқ тиллари бўйича);
- 5120300 – Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича);
- 5120300 – Тарих (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича);
- 5120700 – Жаҳон сиёсати (минтақалар бўйича);
- 5120700 – Жаҳон сиёсати (Хитой Халқ Республикаси);
- 5120800 – Шарқ фалсафаси ва маданияти;
- 5231000 – Хорижий мамлакатлар иқтисодиёти ва мамлакатшунослик (мамлакатлар ва минтақалар бўйича).

Магистратура мутахассисликлари:

- 5A120101 – Адабиётшунослик (шарқ тиллари ва тадқикот йўналишлари бўйича);
- 5A120102 – Лингвистика (шарқ тиллари бўйича);
- 5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича);
- 5A120104 – Матншунослик ва адабий манбашунослик;
- 5A120201 – Қиёсий тилшунослик, лингвистик таржимашунослик (шарқ тиллари бўйича);
- 5A120302 – Тарих (йўналишлар ва мамлакатлар бўйича);
- 5A120304 – Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқикот усуллари (мамлакатлар бўйича);
- 5A120701 – Халқаро муносабатлар ва ташки сиёсат;
- 5A120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти;
- 5A231000 – Хорижий мамлакатлар иқтисодиёти ва мамлакатшунослик (мамлакатлар ва минтақалар бўйича);
- 5A231101 – Ташки иқтисодий фаолият (тармоқлар ва фаолият турлари бўйича).

Уларга ишлаб чиқариш ва ИТИларининг мутахассислари, кадрлар буюрмачилари ва истеъмолчилари, турдош ОТМлари билан келишув баённомаси олинган. Сизлардан тайёрланган 10 та таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликлари бўйича Малака талаблари ва ўкув режаларини мухокама қилиб, ўз фикр-мулоҳазаларингизни билдиришларингизни сўрайман.

Бирлашма аъзоларида: ф.ф.д., профессор Қ.Содиков, т.ф.д., профессор М.Исҳоқов, PhD Д.Сайфуллаев, и.ф.д., профессор Т.Расуловлар ҳам сўзга чиқиб, ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликлари бўйича Малака талаблари ва ўкув режаларини замонавий талаблар асосида тайёрланганилиги, уларда хорижий тажрибалар ҳамда гуманитар соҳадаги ислоҳатлар инобаттга олинганлигини таъкидладилар. ушбу таълим йўналишлари Малака талаблари ва ўкув режаларини тасдиқлаш учун тавсия этдилар.

А.Манинов - бирлашма раиси, профессор. Институтимиз профессор-ўқитувчилари томонидан ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликлари бўйича Малака талаблари ва ўкув режалари олий таълим талаблари асосида тайёрланган, уларда Республикаизда гуманитар соҳада рўй берадиган иқтисодий ислоҳатлар ҳамда ҳалқаро тажрибалар тўлиғича ўз аксини топган, деб ўйлайман. Шунинг учун мухокамага қўйилган 10 та таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликларининг Малака талаблари ва ўкув режаларини маъқуллаш ва тасдиқлаш учун тавсия этишларингизни сўрайман.

Йигилиш аъзоларининг билдирган фикр ва мулоҳазаларини эътиборга олиб “Ижтимоий ва гуманитар фанлар” ўкув-услубий бирлашмаси ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Тошкент давлат шарқшунослик институти профессор-ўқитувчилари томонидан кадрлар истемолчилари талаблари ва хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликлари бўйича Малака талаблари ва ўкув режалари маъқуллансин.

2. Хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликлари Малака талаблари ва ўкув режалари Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлигига ташкил қилинган ишчи гурӯҳ вакиллари томонидан экспертизадан ўтказиш ҳамда ўрнатилган тартибида тасдиқланиши учун Олий ва ўрта маҳсус, касб-хунар таълимими Ривожлантириш марказига топширилсин.

“Ижтимоий ва гуманитар фанлар”

Ўкув-услубий бирлашмаси раиси, ф.ф.д., профессор

Бирлашма котиби:

А.МАННОНОВ

С.УМАРОВА

**5A120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти магистратура мутахассислиги малака
талабининг ишлаб чиқилишига
ТУШУНТИРИШ ХАТИ**

5A120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти магистратура мутахассислиги малака талабини ишлаб чиқишида куйидаги меъёрий-хукукий хужжатларга асосланилди:

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2909-сонли карори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иктисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли карори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўкув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўкишга қабул килиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли қарори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг камровли ислохотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли карори;

Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-сонли топшириги;

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирининг 2018 йил 7 июндаги “олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўкув йилига самарали тайёргарлик қўриш ишларини ташкилластириш тўғрисида”ги 504-сонли бўйруғи.

Малака талабини ишлаб чиқишида чет элдаги мос мутахассислар бўйича таълим олиб бориладиган ОТМлар таълим тизими ўрганиб чиқилди, мутахассислик битиувчиларига кадрлар истеъмолчилар томонидан кўйилган малака талаблари хисобга олинди.

Олдинги магистратура мутахассислиги ўкув режасидаги юклама ҳажми билан киёслаганда 2018 йил ўкув режасида “Умумгуманитар фанлар” блокидаги фанлар сони 6 тадан 2 та камайтирилди, Махсус фанларни ўқитиши методикаси фани З блокдан 1 блокка ўтказилди; умумий юклама ҳажми 30%дан 18%га камайтирилди. “Мутахассислик фанлари” блокидаги фанлар сони ва фоизи ўзгармаган холда, фанларга ажратилган соатлар ҳажми ўзгарди. “Танлов фанлари” блоки ўкув юкламаси ҳажми 15% дан 27% гача оширилди. “Илмий фаолият” блокидаги Илмий-тадқикот иши ва магистрлик диссертациясини тайёрлаш учун ажратилган вакт мёэрлари 717 соатга камайди, Илмий-педагогик иш Илмий семинар деб номланди; Илмий амалиёт (стажировка) ҳажми 594 соатга кўпайди.

Ушбу малака талаб “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури”нинг максади ва вазифаларининг, шунингдек таълим-тарбияга йўналтирилган ҳамда Президент, Вазирлар Маҳкамасининг карор-фармонларини мукаммал амалга оширилишига каратилган.

Малака талаби дастурида миллий мустакиллик, демократия, бой миллий ва маънавий анъаналар, ҳалкнинг теран интеллектуал имкониятлари ва умуминсоний кадриятлар тамойиллари хисобга олинди.

Малака талаби асосида таълим олувчиларда чукур билим, мустакил фикрлаш, юксак касбий малакавий кўнинма шаклланиши таъминланади.

Ушбу малака талаби ҳалкаро тажриба, техника, технологиялар, фаннинг ривожланиши даражаси ва ютуқлари иктисодий устуворлик шароитида кадрларга нисбатан ишлаб чиқариш ва амалиётда кўйиладиган талабларни хисобга олган холда илмий асосланади.

Ўкув юкламасининг оддийдан мураккабга караб тузилишига эришилганлиги натижасида таълим олувчиларнинг кобиляйтлари ва эҳтиёжларига қўра таълимни табакалаштириш имкониятлари хисобга олинди.

Таълим олувчилар ва битиувчиларни тайёрлаш, таълим фаолияти сифатини баҳолаш мезонлари ва тартибларининг белгиланган меъёрий-коидаларга мослигига эришилди.

Малака талабнинг қулагиллиги – унинг бажарилишини назорат килиш, меъёр ва талаблари бузилишининг олдини олиш имкониятлари инобатга олинган бўлиб, мутахассисликнинг малака талабини ишлаб чиқишида мухим аҳамият касб этди.

5A120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти магистратура мутахассислиги тажрибада текширудан ўтган таълим ҳамда ишлаб чиқариш амалий фаолиятларининг илгор меъёrlари киритилди.

Малака талабини ишлаб чиқишида мамлакат иккимой-иктисодий таракиётининг истиқболлари, жамият эктиёжи, фан, техника, технология ва маданият ютиклари, кадрлар тайёрлаш борасида жаҳон тенденцияларидан келиб чиқиб, иктисодиёт соҳаларининг модернизациялашув шароитида кадрлар истеъмолчиларининг талабларини олий таълим мазмунига тезкор жорий этишига тегишли шароитлар яратиш, олий таълим давлат талим стандартларини ҳалкаро амалиётдаги академик стандартлар билан уйғулаштирилди ҳамда уларни узвийлиги таъминланди.

Тошкент давлат шарқшунослик институти
ўкув ишлари бўйича проректори

Н.А. Абдуллаев

5120800 - Шарқ фалсафаси ва маданияти таълим йўналиши негизидаги 5A120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти мутахассислиги бўйича магистратура давлат таълим стандартининг халқаро миқёсдаги бошқа таълим стандартлари билан қиёслаш

Магистратурада таълим жараёнининг умумий кўрсаткичлари

№	Таълим жараёни	Ўзбекистон Республикаси Тошкент давлат шарқшунослик институти (магистратура)	Хиндишон Республикаси Жаваҳарлал Неру университети (магистратура)	Россия федерацияси Санкт-Петербург давлат университети (магистратура)	АҚШ Филодельфия университетининг фалсафа факультети (магистратура)
1.	Бошланиши	4 йил бакалавриатдан сўнг	2 йил касбий даража ва бакалавриатдан сўнг	2 йил бакалавриатдан сўнг	3-4 йил бакалавриатдан сўнг
2.	Давомийлиги	2 йил	2 йил	2 йил	2 йил
3.	Таълим олувчиilar сони	6 -9	10 ва ундан ортиқ	5-15 тагача	4-10
4.	Ўтиш жойлари	Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Абу Райхон Беруний номли Шарқшунослик институтида, Узбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси хузуридаги Миллатлараро муносабатлар ва хорижий мамлакатлар билан дўстлик алоқалари Қўмитаси, Маданият вазирлиги, турдош ОТМлар, академик лицейлар, давлат ва нодавлат ташкилотларига тегишли илмий ва маданият марказлари	Ташки ишлар вазирлиги, Олий таълим вазирлиги, Хиндишоннинг барча университетлари, колледжлар, шахсий таълим даргоҳлари.	Фалсафа ва Шарқ маданияти тайёрлов йўналишига мос фалсафа ва гуманитар билимлар, маданиятлараро мулокот, давлат ва нодавлат ташкилотларига тегишли маданият ва бошқарув соҳаси билан боғлиқ муассасалар, ОАВ ҳамда аналитик марказлар.	Университетнинг фалсафа факультети, илмий-тадқиқот маркази ва унинг филиаллари, хориждаги турдош университетларнинг фалсафа факультетлари ёки бўлимлари.
5.	Таълим берувчиilar	Фалсафа фани ва методологияси, фалсафа тарихи, шарқшунослик мутахассислиги бўйича фан номзодлари ва фан докторлари,	Мутахассислик бўйича магистр даражасига эга бўлганлар ва фан докторлари.	Мутахассислик фанлари бўйича ўқитувчиларнинг 80%и Россия ёки хорижий илмий даража ва илмий	Университетнинг фалсафа факультети профессорлари, илмий-тадқиқот марказлари ва

		бошқа гуманитар ва ижтимоий фанлар бўйича фан номзодлари ва фан докторлари.		унвонга, 12%и фан доктори (жумладан, PhD) даражасига ва профессор унвонига эга	уларнинг филиаллари мутахассислари.
6.	Таълим жараёнини кузатиш ва назорат қилиш	Куйидаги тартибда амалга оширилади: Ўқув бўлими – Магистратура бўлими бошлиғи – магистр тайёрловчи кафедра мудири – модератор (бевосита таълим берувчи профессор-ўқитувчи) – магистрант.	Куйидаги тартибда амалга оширилади: Факультет декани ва кафедра мудири ва таълим берувчи ўқитувчи – магистрант.	Куйидаги тартибда амалга оширилади: Ўқув бўлими, магистратура бўлим – бошлиғи, 2013 йилдан бошлаб институт директори (Факультет) кафедра мудири – бевосита таълим берувчи профессор-ўқитувчи – магистрант.	Куйидаги тартибда амалга оширилади: илмий-тадқиқот маркази – дастур директори – илмий маслаҳатчи ёки бевосита таълим берувчи профессор-ўқитувчи – магистрант.

Магистратурада таълим жараёнининг таркиби

№	Таълим жараёни	Ўзбекистон Республикаси Тошкент давлат шарқшунослик институти (магистратура)	Хиндистон Республикаси Жавахарлал Неру университети (магистратура)	Россия федерацияси Санкт-Петербург давлат университети (магистратура)	АҚШ Филадельфия университетининг фалсафа факультети (магистратура)
1.	Назарий таълим	Асосий қисми маъруза ва семинар машғулотлари кўринишида асосий база - олий таълим муассасасида ўтказилади.	Асосан маъруза ва амалий машғулотлар кўринишида ўтказилади.	Асосий қисми маъруза машғулотлари кўринишида OTMга тегишли фалсафа факультети (Институт) базасида ва қисман амалиёт ўтиладиган муассасаларда ўтказилади	Асосан таълим ва илмий-тадқиқот марказларида лекция, семинар дарслари ва кичик конференциялар кўринишида ўтказилади.
2.	Амалий таълим	Ўқув дастурида кўрсатилган ротациялар кўринишида Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Абу Райхон Беруний номли Шарқшунослик институтида, OTM,	Ўқув дастурида кўрсатилган мавзулар бўйича Олий таълим даргоҳида, тил академиясида,	Амалий машғулотлар OTMга тегишли филология факультетлари базасида ва қисман амалиёт ўтиладиган муассасаларда ўтказилади.	Ўқув дастурида кўрсатилган цикллар кўринишида илмий-тадқиқот марказлари ва уларнинг филиалларида амалга оширилади.

		умумий ўрта таълим муассасалари, академик лицейлар, турдош ОТМлар, мавзулар бўйича кўлёзмалар фондида, тарих ва адабиёт музейларида амалга оширилади.	кутубхоналарда амалга оширилади.		
3.	Илмий-тадқиқот ишлари	Магистратурада таълим олувчилар танлаган мавзуси бўйича диссертация ишини асосан ОТМдаги кафедраларда, кутубхоналарда, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Абу Райхон Беруний номли Шарқшунослик институтида, унинг кутубхонаси ва кўлёзмалар фондида кафедра белгилаган профессор-ўқитувчи илмий раҳбарлигида амалга оширади. Илмий изланиш давомида илмий мақолалар, тезислар ёзиш, республика ва халкаро илмий анжуманларда иштирок этиш ва маъруза қилиш билан шуғулланадилар. Бундан ташқари магистрантлар таълим жараёнида педагогик иш билан машғул бўладилар.	Магистратурада магистр танлаган мавзуси бўйича диссертация ишини илмий раҳбар назорати остида амалга оширади. Мавзу магистратурада ўқиш жараёнида танланади.	Магистрнинг мустақил илмий иши мавзуси кафедра илмий проекти таркибига киритилган бўлади ва университет ўқитувчиси раҳбарлик қиласи. Илмий иш давомида магистр рефератлар тақдим қилиши, конференцияларда иштирок қилиши ва илмий иш мавзуси бўйича журналга мақола ёзиши шарт.	Магистратурада таълим олувчилар илмий иши кейинги босқичда докторлик илмий ишига асос бўлиб хизмат қиласи ва мустақил илмий изланиш кўринишида амалга оширилади. Уларга магистратурада ўқиш жараёнида таълим берувчи профессорлар орасидан илмий маслаҳатчи тайинланади.
4.	Мустақил таълим	Магистрантлар ўқув режада белгиланган соат асосида муайян кунларда танланган мавзуни мустақил равишда тайёрлаб йўрикномада бергиланган (реферат, эссе, слайд-тақдимот, маъруза, курс иши ва бошка) шаклларда мавзу берган ўқитувчига топширади.	Танланган мавзу курс иши шаклида мавзу берган ўқитувчига топширилади.	Магистрантлар хитой, ҳинд ёки араб-ммусулмон маданиятига оид масалалар тадқики билан боблик мавзулар бўйича иш олиб борадилар.	Магистратурада таълим олувчилар университет илмий-тадқиқот марказларида мавжуд бўлган барча шартшароитлардан унумли фойдаланган ҳолда танланган илмий мавзулари юзасидан мустақил иш олиб борадилар ва тизимли

				равишида мустақил ишлари натижаларини эссе ва тақдимотлар шаклида илмий раҳбар (маслаҳатчи)ларига тақдим этадилар.	
5.	Таълим жараёнида баҳолаш	Магистрантларнинг назарий ва амалий кўникмалар, илмий-тадқиқот ишлари бўйича билимларини баҳолаш магистратура рейтинг тизими асосида жорий, оралиқ, якуний баҳо кўринишида ва хар ярим йиллик ва йиллик аттестация кўринишида амалга оширилади. Якуний давлат имтиҳон саволлари оғзаки, тест кўринишида ва амалий кўникмаларни намойиш этиш кўринишида талаб килинади.	Ҳар бир фандан курс иши ёки оғзаки жавоб тарзида фан ўқитувчисига А, В, С баҳолаш тизими асосида топширилади. Якуний давлат имтиҳон ёзма иш шаклида амалга оширилади.	Магистрантларнинг жорий билими, компетенцияси ва ўзлаштириши оралиқ баҳолаш, билимларни даврий оғзаки кўринишида текшириш, цикллар бўйича хар ярим йилда амалга оширилади. Ўқув дастури сўнгидаги магистрантларнинг мутахассислик бўйича барча назарий ва амалий билимлари факультет томонидан ишлаб чиқилган баҳолаш ишланмаси асосида баҳоланади.	Магистратурада таълим олувчиларнинг назарий билимлари тест саволлари орқали баҳоланади. Амалий кўникмалари ҳар ойда ва ярим йиллик цикл давомида кузатиш ҳамда мустақил намойиш этиш ва тестлар орқали баҳоланади. Якуний баҳолаш ёзма тестлар, эсслар ва тақдимотлар кўринишида ўтказилади.

Магистратурада таълим жараёнининг мазмуни ва давомийлиги

Ўзбекистон Республикаси Тошкент давлат шарқшунослик институти (магистратура)	Муддати	Хиндишон Республикаси Жавахарлал Неру университети (магистратура)	Муддати	Россия Федерацияси Санкт- Петербург давлат университети (магистратура)	Муддат	АҚШ Филадельфия университетининг фалсафа факультети (магистратура)	Муддат
Марказий Осиё халқларининг табиий- илемий, ижтимоий- фалсафий мероси ва замонавий цивилизация	242 соат	Араб-мусулмон адабиёти ва маданияти.	1-4-семестр	Хитой, хинд , араб-мусулмон маданияти ва фалсафаси тарихи	4-6 синов бирлиги (1 синов бирлиги =36 соат)	Ҳиндуизм, буддавийлик, конфуцийчилик ва даосизм дини ва фалсафаси	Units: 5
Янги ва энг янги давр Шарқ фалсафаси	120 соат			Замонавий хитой маданияти, хинд маданияти, араб-мусулмон маданияти.	30-32 синов бирлиги (1 синов бирлиги =36 соат)	Замонавий хитой маданияти, хинд маданияти, араб-мусулмон маданияти.	Units: 5
Замонавий Farб фалсафасининг муаммолари ва йўналишлари	92 соат	Махсус курс ва семинарлар		Farб фалсафаси ва маданияти тарихи		Америка ва Farбий Европа фалсафаси	Units: 5
Глобаллашув ва миллий маданиятлар ривожи	120 соат	Махсус курс ва семинарлар		Жаҳон маданияти тарихи		Оммавий маданият	
Фалсафий қўлёзмаларни ўкиш ва тавсифлаш	182 соат	Махсус курс ва семинарлар		Махсус курс ва семинарлар		Махсус курс ва семинарлар	

Изоҳ: 5120800 - *Шарқ фалсафаси ва маданияти* таълим йўналиши негизидаги 5A120801 – *Шарқ фалсафаси ва маданияти* мутахассислиги ҳозирги кунда жуда долзарб йўналиш бўлиб, нафақат Ўзбекистон Республикаси балки бошқа Европа, Америка, Осиё, МДҲ давлатлари олий таълим тизимида ҳам доимий изланишни, таҳлил қилиш ва мукаммаллаштиришни талаб қилмоқда. Юкоридаги маълумотларга асосан шуни айтиш мумкинки, *Шарқ фалсафаси ва маданияти* мутахассислиги малакавий талаблари жаҳон андозаларига мос равишда тузилган бўлиб, бошқа давлатларнинг таълим дастурларига ўхшаш томонлари ҳамда ўзига хос хусусиятлари билан ажralиб туради. Хорижда, хусусан АҚШ, Россия, Ҳиндистонда “Шарқ фалсафаси ва маданияти” деганда, асосан ҳиндуизм, буддавийлик, конфуцийчилик ва ислом фалсафаси назарда тутилади ва ўқитилади.

Ҳиндистонда “Шарқ тиллари, адабиёти ва маданияти”, Ломоносов номидаги МДУ да “Фарб маданияти тарихи ва фалсафаси”, СПБУ қошида 2013 йилда ташкил этилган Фалсафа институтида “Хитой маданияти”, “Ҳинд маданияти”, “Араб-мусулмон маданияти”; АҚШнинг Техас ҳамда Филодельфия университетларида “Шарқ динлари ва фалсафаси”, “Шарқ ахлоқшунослиги” (ҳиндуизм, буддавийлик, конфуцийчилик ва даосизм назарда тутилади) мутахассисларни ташкил этилган бўлиб айнан “Шарқ фалсафаси ва маданияти” деб номланган йўналиш мавжуд эмас. Мазкур магистратура йўналишида ўқитиладиган фанлар доирасига жаҳон тажрибасидан келиб чиқиб, улар билан умумийликни сақлаган ҳолда, ҳозирги замон ижтимоий тараққиётимизнинг долзарб мақсад ва вазифаларидан келиб чиқиб буюк аждодларимизнинг жаҳон цивилизацияси ривожида тутган ўрни, маданиятимиз тарихи, менталитетимиз ва маънавий қадриятларимизнинг муҳим хусусиятларини ўзида акс этган фанлар ҳамда маҳсус курслар киритилди.

Изоҳ: Россия Олий таълим тизимида қабул қилинган 1 зачёт бирлиги 36 академик соатга тўғри келади. (1 академик соат – 45 минут), АҚШ таълим тизимидағи 1 бирлик (Unit) 72 соатни ташкил қиласи.